

א"ר חנינא כשמשערינן כשרוצים לשער מהי כמות ההיתר מול האיסור, (רי"ף לד ע"ב) משערינן את כל ההיתר הנמצא בקדרה ברוטב ובקיפה חתיכות דקות של בשר ותבלין המתאסף בשולי קדרה ובחתיכות הבשר הכשרות. (ובקדירה היינו בעובי דפנות הקדרה, ואיכא דאמרי במאי דבלעה קדירה שכשנפל שם היה ההיתר הרבה ונתמעט בבליעת קדרה אבל לא משערים בקדרה עצמה – רש"י).

וכיון שנחלקו שתי הגרסאות, והמחלוקת היא באיסור דאורייתא, יש להחמיר, ולא משערים בקדרה עצמה. ולהלכה משערים כמו שהקדירה באה לפנינו ולא משערים במה שבלעה הקדרה מן ההיתר לפי שאף האיסור נבלע ונתמעט מכמות שהיה (רש"י, ור"ן בדעת הרי"ף שהשמיט שתי הגירסאות). הרמב"ם פירש שמשערים במה שבלעה קדירה ושמשערים באומד יפה כמה נבלע ועומד בדופני הקדרה שרואים אותו כאילו הוא בתוך הקדרה אבל מה שפיחת מחמת האור שכלה ואבד לא.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן צט סעיף א

... וגוף הקדירה אינה מצטרפת, לא עם האיסור ולא עם ההיתר. ...

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן צט סעיף ד

משערים ברוטב ובקיפה (פירוש הדק הדק של בשר ותבלין המתאסף בשולי קדרה) ובחתיכות. ומשערינן ההיתר והאיסור כמו שבא לפנינו, אף על גב שהיה בהיתר יותר מתחלה ונתמעט בבישולו ונבלע בקדרה. והני מילי במין בשאינו מינו, אבל אם הוא מין במינו משערינן גם במה שבלעה הקדרה ועומד בדופני הקדרה. ומשערים זה באומד יפה, ורואין אותו כאילו הוא בעין, אבל מה שכלה ואבד מחמת האור אינו מצטרף, שזה כלה לגמרי.

וירך שנצלה בגיד הנשה שלה, קיימא לן כשמואל, דאמר שמואל: קולף ואוכל עד שמגיע לגיד לא ממש עד הגיד כי צריך להשאיר עובי בשר כדי קליפה או כדי נטילת מקום לפני שמגיע לגיד שהצליה מבליע את טעם השומן עד עובי אצבע (2 ס"מ) או קליפה (ר"ן ושו"ע). [גמ' דף צ"ו ע"ב] אמר רב הונא: גדי שצלאו בחלבו שלא נטל חלב הכליות, אסור לאכול אפילו מריש אוניה מראש אוזנו שאין שם חלב. מאי טעמא? דכיון דחלב מפעפע מיבלע בכליה גופיה ויש מפרשים דהיינו דוקא כגון שאין בגדי ששים לבטל החלב, אבל אם יש ששים בגדי לבטל החלב כיון שטעם החלב מפעפע ומתפזר בכל הגדי, בטל הוא. אבל הרא"ה ז"ל כתב שאין חלב מפעפע מתבטל בצלי לעולם שבקדרה הוא שמתבטל מפני שהרוטב מוליך האיסור בשוה אבל בצלי שהוא מפעפע מעצמו אפשר שהרבה ממנו מתכנס במקום אחד. הילכך אפילו בששים לא בטיל. אבל אי כחוש הוא, קיימא לן כרבי יוחנן, דאמר: [גמ' דף צ"ז ע"א] קולף ואוכל עד שמגיע לחלבו ודעת המפרשים שבשומן גיד בין שמן בין כחוש, קולף ואוכל עד שמגיע לשמנו, שלא אמרו מפעפע אלא בחלב דוקא אבל בשמנו של גיד לא. וכן נראה מלשון הגמרא (ר"ן).

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קה סעיף ד

במה דברים אמורים, כשנפל לתוך התבשיל, מפני שהרוטב מוליך פליטת האיסור ומערבו בכל התבשיל. אבל איסור, בין חם בין קר, שנפל על הצלי שאצל האש, אינו אוסר אלא כדי נטילה, שהוא כעובי רוחב אצבע. לפיכך

ירך שצלאו בגידו, או חתיכת איסור שצלאה עם חתיכת היתר ונוגע זה בזה, צריך להסיר כדי נטילה סביב הגיד וכן מן החתיכה מקום שנגעה בחתיכת איסור. ...

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קה סעיף ה

במה דברים אמורים שאין הצלי אוסר אלא כדי נטילה, בירך עם גידו וכיוצא בו, דבר כחוש שאין בו כח לפעפע בכל החתיכה; אבל גדי שמן שצלאו בחלבו, אם אין בכל הגדי ששים כנגד כל החלב שבו, אסור לאכול אפילו מראש אזנו, שכיון שהוא שמן מפעפע בכולו. אבל אם הוא כחוש, אף על פי שאין בו ס' כנגד כל החלב שבו, אינו אוסר אלא כדי נטילה, שהחלב של בהמה כחושה כחוש הוא בטבעו ואינו מפעפע. ...

[גמ' דף צ"ז ע"ב] **ההיא אטמתא** ירך **דאימלחן בני ריש גלותא** שנמלח מדמו בביתו של ראש הגלות **בגיד נשיא** עם גיד הנשה, **רבינא אסר** כי הוא סובר שמליחה היא כבישול. וזה כאילו בישל הירך עם שומן הגיד וכיון שאין בבשר ס' לכן אסר רבינא את כל הירך באכילה (ר"ן), **ורב אחא שרי כי הוא סובר** שמליחה דינה כצליה ואוסרת כדי קליפה או כדי נטילת מקום בלבד. ואף ששומן הגיד לכאורה מפעמע בכל הירך גם בצלי י"ל דלא עדיף שומן דגיד הנשה מחלב כחוש שאינו מפעפע. **אתו ושיילוה למר בר רב אשי. אמר להו: אבא שרי. וכן הלכתא.**

שולחן ערוך יורה דעה הלכות תערובות סימן קה סעיף ט

מליח שאינו נאכל מחמת מלחו, דינו כרותח ומפליט לאסור כדי קליפה. ואם הוא שומן הגיד וקנוקנות שבו והקרומות, יש להחמיר ולהצריכם נטילת מקום. ואם הוא חלב ממש, צריך ששים לבטלו. ואם הבשר שנמלח עמו הוא שמן, אפילו בשומן הגיד וקנוקנות שבו, צריך ס' לבטלו וליטול ממקום שנגע כדי נטילת מקום, ולפחות קליפה. ...